

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
κ. ΜΑΝΟΥΣΟΥ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ

Ἄναλαμβάνοντας τὴν προεδρία τοῦ Ἄνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας μας, τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὡς ὁ ἐβδομηκοστὸς Πρόεδρος τῆς, ἔχω πρῶτο χρέος νὰ εὐχαριστήσω θερμὰ τοὺς ἀγαπητοὺς συναδέλφους, πού με τὴν εὐνοϊκὴ τους ψῆφο μοῦ ἔκαμαν τὴν τιμὴ νὰ με ἀναδείξουν στὸ ὑπεύθυνο αὐτὸ λειτουργήμα, στὸ ὁποῖο προσβλέπω με δέος, ὅταν ἀναλογίζομαι ὅτι τὸ ἐλάμπρυναν τόσο διακεκριμένοι σκαπανεῖς τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τέχνης, ἀσύγκριτα ἀνώτεροί μου. Τὸ φαινεῖ τους παράδειγμα θὰ με ἐμπνέει καὶ θὰ με καθοδηγεῖ στὸ δρόμο τοῦ καθήκοντος.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ σημειώσω ἐδῶ ὅτι συμβαίνει νὰ κατέχω σήμερα ἓνα μοναδικὸ σὲ ὅλη τὴν Ἀκαδημία προνόμιο, νὰ ἔχω δηλαδὴ θητεῦσαι σ' αὐτήν, σὲ διάφορες θέσεις (συντάκτη καὶ ἔπειτα διευθυντῆ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς καὶ τελικὰ τακτικοῦ τῆς μέλους), ἀπὸ τὸ 1942 καὶ ἔπειτα, με μόνη ἐξάιρεση τὰ χρόνια 1962-1982, ὅταν ὑπηρέτησα ὡς καθηγητῆς στὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης καὶ ὡς διευθυντῆς στὸ Ἑλληνικὸ Ἴνστιτούτο τῆς Βενετίας. Ἔτσι ἔχω συνδεθεῖ με τὸ Ἴδρυμα τόσο στενά, ὥστε νὰ τὸ θεωρῶ καὶ νὰ τὸ ἀγαπῶ σὰν δικό μου σπίτι, ἐπειδὴ διατηρῶ πάντα μνῆμες καὶ ἐμπειρίες ἀνεξάλειπτες ἀπὸ τὴν ἱστορία του κατὰ καιροῦς.

Εἶμαι ἀκόμη εὐγνώμων πρὸς ὅλα τὰ δικεκριμένα καὶ ἀγαπητὰ μέλη τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, με τὰ ὁποῖα συνεργάστηκα πέρυσι, ὡς Ἀντιπρόεδρος, τόσο ἀρμονικά: τὸν Πρόεδρο καὶ ἄμεσο προκατόχό μου κ. Θεμιστοκλῆ Διαννελίδη, τὸ Γενικὸ Γραμματέα κ. Περικλῆ Θεοχάρη, τὸν πρόην Πρόεδρο κ. Κωνσταντῖνο Δεσποτόπουλο, τὸ Γραμματέα ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν (καὶ διάδοχό μου στὸ λειτουργήμα αὐτὸ) κ. Νικόλαο Κονομῆ, τὸ Γραμματέα ἐπὶ τῶν Δημοσιευμάτων κ. Ἀπόστολο Σαχίνη καὶ τοὺς Προέδρους τῶν τριῶν Τάξεων κ.κ. Γεώργιο Μερικα, Γεώργιο Μητσόπουλο καὶ Σπύρο Ἰακωβίδη. Καὶ εἶμαι βέβαιος γιὰ τὴν ἐξ ἴσου ἀρμονικὴ συνεργασία πού θὰ ἔχω καὶ ἐφέτος με τὰ ἐπίσης ἀγαπητὰ καὶ ἐκλεκτὰ νέα μέλη, τὸν Ἀντιπρόεδρο κ. Ἰωάννη Πεσμαζόγλου καὶ τὸ Γενικὸ Γραμματέα κ. Παῦλο Σακελλαρίδη, καθὼς καὶ με τοὺς νέους Προέδρους τῶν Τάξεων κ.κ. Ἀριστόβουλο Μάνεση, Παναγιώτη Τέτση καὶ Πάνο Λιγομενίδη. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὸν Ἐφορο τῶν Γραφείων τῆς Ἀκαδημίας κ. Εὐάγγελο Γιόκαρη καὶ τὴν ἐπιμελήτρια καὶ Ἀναστασία Σειρᾶ, καθὼς καὶ γιὰ τοὺς προϊσταμένους τῶν ἄλλων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν.

Τὸ λειτουργήμα τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας, μέσα στὸν περιορισμένο (ἐνιαύσιο) χρόνο τῆς θητείας του, δὲν τοῦ ἐπιτρέπει φυσικὰ νὰ ἐπιλύσει οὔτε ὅλα οὔτε τὰ σπουδαιότερα προβλήματα τοῦ Ἰδρύματος, γιὰ τὰ ὁποῖα ἄλλωστε δὲν ἔχει πάντα

δικαιοδοσία. Και γι' αυτό το λόγο, εκείνο που θα προσπαθήσω να κάμω σήμερα, στη σύντομη αυτή όμιλία, θα είναι η ενημέρωση του έκλεκτου ακροατηρίου μας για τους καιρίους στόχους της επιστημονικής δραστηριότητας της 'Ακαδημίας σήμερα και για τα προγράμματα και τις ανάγκες των επιστημονικών της Κέντρων.

Κατά τον 'Οργανισμό της 'Ακαδημίας 'Αθηνών (άρθρο 1), «*επειδή η ίδρυσις 'Ακαδημίας εν 'Ελλάδι είναι εθνική ανάγκη εκ των μεγίστων*», ιδρύθηκε η 'Ακαδημία αυτή με το σκοπό: α) «*τήν καλλιέργειαν και τήν προαγωγήν των επιστημών, των γραμμάτων και των καλών τεχνών... δια τής συγκεντρώσεως και τής συνεργασίας των επιφανεστάτων 'Ελλήνων επιστημόνων, λογογράφων και καλλιτεχνών... β) τήν έρευναν των στοιχείων και των προϊόντων της έλληνικής γής και καθόλου τήν μελέτην τής φύσεως τής χώρας ... και γ) τήν διά γνωμοδοτήσεων, προτάσεων, αποφάσεων και κρίσεων διαφώτισιν και καθοδήγησιν εις τὰ σχετικά έργα αυτών τής Κυβερνήσεως και των άλλων 'Αρχών*». 'Ο σκοπός της 'Ακαδημίας επιτυγχάνεται (κατά το άρθρο 2) «*δι' ανακοινώσεων, συζητήσεων, όμιλιών και δημοσιευμάτων, δια τής ιδρύσεως εργαστηρίων επιστημονικής έρεύνης, ... δια τής εκτελέσεως ... έρευνών, ανασκαφών, μελετών και άλλων έργων, δια προκηρξέσεων διαγωνισμών και άπονομής άριστείων, χρηματικών επάθλων, ύποτροφιών ή άλλων ήθικων και ύλικων βραβείων και άμοιβών...*» κ.λπ.

'Η 'Ακαδημία διαιρέθηκε σε Τρεις Τάξεις (των Θετικών 'Επιστημών, των Γραμμάτων και των Καλών Τεχνών και των 'Ηθικων και Πολιτικων 'Επιστημών), από τις όποιες οι δύο πρώτες αριθμοϋν έως 25 μέλη ή καθεμιά και η τρίτη έως 15, δηλαδή συνολικά έως 65. Σήμερα, τα τακτικά εν ενεργεία μέλη της 'Ακαδημίας είναι 41. Συνεχώς επιδιώκεται η αύξησή των, με την έκλογη νέων άξιων μελών, πράγμα όμως που δεν επιτυγχάνεται εύκολα, για πολλούς λόγους.

Εϋλογο προβάλλει τώρα το έρώτημα, αν η 'Ακαδημία, με τὰ έργα της, ανταποκρίθηκε στους σκοπούς, για τους όποιους ιδρύθηκε. Χωρίς να χρειαστεί να απαριθμήσουμε λεπτομερέστερα τὰ επιτεύγματά της κατά τομείς, νομίζω ότι η άπάντηση στο έρώτημα δεν μπορεί παρά να είναι καταφατική. 'Αδίστακτα μπορούμε να ισχυριστοϋμε ότι η 'Ακαδημία, με την ως τώρα 70χρονη δράση της, έδικαίωσε τις προσδοκίες των ιδρυτών της. 'Αρκεί ν' αναφέρουμε για παράδειγμα τις τακτικές έβδομαδιαίες δημόσιες συνεδρίες της, κατά τις όποιες παρουσιάζονται πολύ συχνά σημαντικές επιστημονικές ανακοινώσεις των μελών της, τήν άπονομή βραβείων και άλλων τιμητικων διακρίσεων σε άξια έργα και σε κορυφαίους συγγραφείς και δημιουργούς, ύστερα από τεκμηριωμένες κρίσεις και εισηγήσεις, καθώς και ύποτροφιων, και πρωτίστως τους 69 όγκώδεις τόμους των «*Πρακτικων*» της (έναν κάθε χρόνο άνελλιπώς, από την ίδρυσή της), όπου καταχωρίζονται οι παρουσιαζόμενες

ἀνακοινώσεις, ἀλλὰ καὶ τὶς πολύτομες σειρὲς δημοσιευμάτων, ὅπως αἱ «*Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*» (σειρὰ 54 τόμων, ἀπὸ τὸ 1935 καὶ ἐξῆς), τὰ «*Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας*» (σειρὰ ἄλλων 20 τόμων, μὲ ἱστορικὰ ἔγγραφα), ἡ σειρὰ «*Βυζαντινοὶ Φιλόσοφοι*» ποὺ κηδεμονεύεται ἀπὸ τὴν Διεθνῆ Ἀκαδημαϊκὴ Ἐνωση (ΔΑΕ), οἱ πολυάριθμοι ἐκτὸς σειρᾶς ἐκδόσεις τῆς, οἱ Ἐπετηρίδες καὶ τὰ ἄλλα πολυσέλιδα δημοσιεύματα τῶν ἐπιστημονικῶν τῆς Κέντρων.

Ἄν ὑπῆρχε κάποιον μειονέκτημα στὶς σπουδαιότατες ἀπὸ ἐπιστημονικὴ ἀποψη αὐτὲς ἐκδόσεις, αὐτὸ ἀφοροῦσε μονάχα τὴν ὡς τώρα πλημμελεῖ τους διακίνηση καὶ προβολή, ποὺ ὀφειλόταν στὴν ἔλλειψη ἀρμόδιας ὑπηρεσίας. Τώρα ὅμως τὸ ἔργο αὐτὸ τὸ ἀνέλαβε ἡ ὑπηρεσία τῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἀναδιοργανώθηκαν οἱ ἀμοιβαῖες ἀνταλλαγές τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας μὲ τὰ δημοσιεύματα τῶν ξένων Ἀκαδημιῶν.

Ἄλλὰ καὶ τὸ ἐρευνητικὸ, συγγραφικὸ καὶ ἐκδοτικὸ ἔργο τῶν πολυάριθμων Κέντρων τῆς Ἀκαδημίας εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὸ. Θὰ μᾶς ἐπιτραπεῖ νὰ τὸ παρουσιάσουμε ἐδῶ, στὴ σημερινή του φάση καὶ στὶς μελλοντικὲς του προοπτικὲς, μὲ τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ συντομία, ἀναφέροντας συγχρόνως καὶ τὶς κυριότερες ἀνάγκες τοῦ καθενὸς ἀπὸ τὰ Κέντρα, ἀνάγκες ποὺ ἡ διοίκηση τῆς Ἀκαδημίας ὀφείλει νὰ ικανοποιήσει.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν διατηρεῖ σήμερα ἐν ἐνεργείᾳ (μὲ ἐγκαταστάσεις, ὄργανα, βιβλία, ἀρχεῖα, προσωπικὸ κ.λπ.) 13 ἐν ὄλῳ ἐρευνητικὰ Κέντρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ δύο πρῶτα εἶχαν ἰδρυθεῖ καὶ λειτουργήσῃ καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἰδρυσή τῆς (1926) καὶ προσαρτήθηκαν ἔπειτα σ' αὐτήν, μὲ διευθυντὲς τὸν κορυφαῖο γλωσσολόγο Γεώργιο Χατζιδάκι (τὸ πρῶτο) καὶ τὸν ἰδρυτὴ τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας Νικόλαο Πολίτη (τὸ δεύτερο). Ὅσο γιὰ τὸ τελευταῖο Κέντρο, αὐτὸ ἰδρύθηκε μόλις πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες. Ἀπὸ τὰ 13 αὐτὰ Κέντρα τὰ 11 ἀνήκουν στὶς θεωρητικὲς ἐπιστῆμες καὶ μόνο τὰ 2 στὶς θετικὲς, ποὺ προβλέπεται ὅμως νὰ πολλαπλασιαστοῦν.

Εὐτυχῶς, γιὰ ὀλόκληρο τὸ ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ τῶν Κέντρων αὐτῶν δὲν ὑπάρχει πιά πρόβλημα μισθολογικὸ, γιὰτὶ αὐτὸ ρυθμίστηκε πρόσφατα μὲ τὸ Νόμο 1894/1990. Ἰδιαιτέρως ὅμως θέματα καὶ προβλήματα γιὰ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ Κέντρα αὐτὰ ὑπάρχουν πολλὰ, ποὺ εἶναι σκόπιμο νὰ τὰ ἐπισημάνουμε παρακάτω, γιὰ νὰ σκεφτοῦμε ὅλοι καλύτερα πῶς μπορεῖ νὰ ἐπιλυθοῦν. Ἄς πάρουμε τὰ Κέντρα κατὰ τὴ χρονικὴ σειρὰ τῆς δημιουργίας των.

Α'. Τὸ «*Κέντρον Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης*» ἔχει ἤδη ἐκδώσει 18 τόμους τοῦ περιοδικοῦ του «*Λεξικογραφικὸν Δελτίον*» καὶ σὲ δύο μῆνες θὰ δεῖ τὸ φῶς καὶ ὁ 19ος. Σὲ λίγους μῆνες ἐπίσης ἐλπίζουμε ὅτι θὰ συντελεσθεῖ ἡ διαδικασία τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου διευθυντῆ του, ποὺ δρομολογήθηκε

ήδη. Είναι γνωστό ότι ο βραδύς ρυθμός τής έκτυπώσεως τών τόμων τοῦ Λεξικοῦ ἔχει ἐπικριθεῖ κατὰ καιρούς. Ἀπὸ παρεξήγηση ὅμως, γιατί δὲν πρόκειται γιὰ συνηθισμένο χρηστικὸ λεξικὸ τῆς κοινῆς νέας ἑλληνικῆς, ἀλλὰ γιὰ διαλεκτικὸ λεξικὸ τῶν πολυάριθμων ἰδιωματῶν τῆς, μὲ ὅλο τὸν ἀφάνταστο πλοῦτο τῶν τύπων τῆς, ἢ καλύτερα γιὰ ἀρχειοθέτηση καὶ ἐπεξεργασία, φωνητικὴ καὶ σημασιολογικὴ, τοῦ ὡς τώρα ἀποδελτιωμένου ὕλικου, ποὺ ξεπερνᾷ τὰ 8 ἑκατομμύρια δελτίων. Καὶ ἀποτελεῖ ἀγαθὴ συγκυρία τὸ ὅτι ἐφέτος ἐγκρίθηκε ἡ χρηματοδότηση, ἀπὸ τὸ ἀναπτυξιακὸ πρόγραμμα ΕΠΕΤ II γιὰ τὴ μικροφωτογράφηση τῶν χειρογράφων αὐτῶν δελτίων (ποὺ θὰ τὰ σώσει καὶ ἀπὸ τὴν προϋϋσα φθορὰ) καὶ ἔπειτα γιὰ τὴν μηχανογράφησίν των κατὰ τοὺς κανόνες τῆς σύγχρονης τεχνολογίας, ποὺ θὰ δημιουργήσει νέες συνθήκες μελέτης καὶ ἀναθεώρησης τοῦ ἀνυπολόγιστης ἀξίας ὕλικου αὐτοῦ. Ἡ προετοιμασία τοῦ ὕλικου ἔχει ἤδη ἀρχίσει. Τὸ μέγεθος τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐπιβάλλει τὴν πλήρωση, τὸ ταχύτερο, τῶν 7 κενῶν ὀργανικῶν θέσεων.

Β'. Τὸ «Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας», μὲ διευθύντρια τὴν κα Αἰκ. Πολυμέρου-Καμηλάκη, ἀγωνίζεται σήμερα νὰ ξεπεράσει μιὰ βαρεὶά ἐσωτερικὴ κρίση, πιστεύουμε ὅμως ὅτι δὲν θ' ἀργήσει νὰ ξαναβρεῖ τὸν ὁμαλό του δρόμο. Ὁ 28ος τόμος τῆς «Ἐπετηρίδος» του, ποὺ ἐτοιμάζεται, πρέπει νὰ ἐκτυπωθεῖ. Σκόπιμα εἶναι ἴσως καὶ ἡ προετοιμασία ἐπετειακοῦ τόμου καὶ Συνεδρίου γιὰ τὰ 80 χρόνια λειτουργίας τοῦ Κέντρου.

Γ'. Τὸ «Κέντρον Ἑρεῦνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ» (μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Δ. Σοφιανὸ) ἔχει ἔτοιμα γιὰ ἐκτύπωση τρία ἔργα, καθὼς καὶ τὸν 5ο τόμο τῆς Ἐπετηρίδας του «Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικά». Ὅλα ὅμως αὐτὰ καθυστεροῦν ἐξ αἰτίας οἰκονομικῶν δυσχερειῶν, ποὺ ἐλπίζεται νὰ ὑπερνηκηθοῦν. Πάντως ἐντὸς τοῦ 1995, θὰ κυκλοφορήσει ἡ μνημειώδης ἔκδοσις τοῦ ἀειμνήστου διευθυντῆ τοῦ Κέντρου αὐτοῦ Λεᾶνδρου Βρανούση «Ἐφημερὶς τῆς Βιέννης» (1791-1797), σὲ 6 τόμους (μὲ περισσότερες ἀπὸ 1000 σελίδες τὸν καθένα). Θὰ εἶναι ἓνα κολοσσαῖο ἔργο, σημαντικοῦ ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος, ποὺ ἀπαίτησε μακρόχρονη προετοιμασία. Ἄλλα 7 ἔργα ἐτοιμάζονται στὸ Κέντρο αὐτό, ἀπὸ τὰ ὁποῖα περιοριζόμεστε ἐδῶ ν' ἀναφέρουμε τὶς διπλωματικὰς ἐκδόσεις, ἀπὸ τὸν κ. Σοφιανὸ, τῶν ἐγγράφων τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων (σὲ δύο τόμους) καὶ τῶν ἐγγράφων τῆς μονῆς Δουσίου (σὲ ἓνα τόμο), καθὼς καὶ τὸ Β' τόμο τῆς ἔκδοσις τῆς Ἀλληλογραφίας τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου. Ἡ γραφειοκρατικὴ καθυστέρηση τῆς έκτυπώσεως ἔτοιμων ἤδη ἐργασιῶν τῶν Κέντρων τῆς Ἀκαδημίας, τόσο ἐπιζήμια γιὰ τὴν Ἐπιστῆμη, νομίζω πὼς εἶναι ἀνεπίτρεπτη καὶ πὼς γιὰ τὶς ἐκδόσεις αὐτὲς (ἀλλὰ καὶ ὅλες τὶς ἄλλες) πρέπει νὰ δίδεται ἀπὸ τὸ Ἴδρυμα ἀπόλυτη προτεραιότητα στὴ διάθεσις τῶν ἀπαιτούμενων κονδυλίων, γιατί αὐτὲς εἶναι ποὺ προβάλλουν κυρίως τὸ ἐπιτελούμενο ἔργο τῆς Ἀκαδη-

μίας και πού δικαιώνουν τους σκοπούς της. Καλὸ θὰ ἦταν ἐπίσης ν' ἀπλουστευθοῦν, στὶς περιπτώσεις αὐτὲς και οἱ χρονοβόρες γραφειοκρατικὲς διαδικασίες, ὅσο γίνεται. Γιὰ τὴν εὐρυθμὴ λειτουργία τοῦ παραπάνω Κέντρου εἶναι ἀπαραίτητη ἡ συμπλήρωση μιᾶς θέσεως γραμματέα-διοικητικοῦ ὑπαλλήλου και γιὰ τὴ συμπλήρωση τοῦ μηχανικοῦ του ἐξοπλισμοῦ ἢ ἀγορὰ ἐνὸς ἀναγνωστικοῦ και ἐκτυπωτικοῦ μηχανήματος.

Δ'. Τὸ «Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου» ἔχει ἔτοιμο γιὰ ἐκδοσὴ τὸν τόμο 31-32 τῆς «Ἐπειηίδος» του. Προετοιμάζει ἐπίσης, με τὴ δραστήρια διεύθυνση τοῦ νέου διευθυντῆ του κ. Ι. Κονιδάρη, ἓνα εὐρετήριο νοταρίων Κερκύρας (1500-1869) και τὶς πράξεις δύο νοταρίων ἀπ' αὐτοὺς (15ου-16ου αἰώνα). Τὸ Κέντρο ἔχει ἀνάγκη μηχανήματος ἀναγνώσεως χειρογράφων. Χρειάζεται ἐπίσης τὴν πλήρωση μιᾶς τοῦλάχιστον θέσεως ἐρευνητῆ.

Ε'. Τὸ «Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ» (με διευθύντρια τὴν κα Ἑλένη Μπελιᾶ) ἐκτελεῖ ἐπτὰ ἐρευνητικὰ-ἐκδοτικὰ προγράμματα, πού βρίσκονται σὲ διάφορες φάσεις. Ἀπὸ τὰ «ὑπὸ ἐκδοσιν» ἔργα ἀναφέρουμε μονάχα τὸν πρῶτο τόμο τοῦ Ἀρχείου Κωλέττη και τοὺς δύο τόμους τῶν Ἐκθέσεων W. Meyer. Καὶ ἐδῶ ὑπάρχουν πολλὲς ἀνασχαιτικὲς γραφειοκρατικὲς διαδικασίες, γιὰ τὶς ὁποῖες εἶναι δίκαια τὰ παράπονα τοῦ ἐρευνητικοῦ προσωπικοῦ, γιὰ τὴ παρεμποδίζουν σοβαρὰ τὸ ἔργο του, και μάλιστα τὸ ἐκδοτικό. Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι θὰ μπορέσουμε νὰ ξεπεράσουμε, ἔστω και ἐν μέρει, τὰ ἐμπόδια αὐτά. Καὶ τοῦ Κέντρου αὐτοῦ τὸ προσωπικό, πού ἐκτελεῖ πολλὰ και ἐνδιαφέροντα προγράμματα, ἔχει ἡνάγκη ἀπὸ συμπλήρωση.

ΣΤ'. Τὸ «Κέντρον ἐκδόσεως ἔργων Ἑλλήνων συγγραφέων» (με διευθύντρια τὴν κα Γεωργία Ξανθάκη-Καραμάνου) προγραμματίζει πολυάριθμες κριτικὲς ἐκδόσεις ἀρχαίων και βυζαντινῶν συγγραφέων, πού βρίσκονται σὲ διάφορα στάδια. Ἀπ' αὐτὲς ἀναφέρουμε ἐδῶ τὴν κριτικὴ ἐκδοσὴ τῆς «Συνόψεως Χροικῆς» τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ (70 τυπογρ. φύλλα) και τῆς ἐλληνικῆς μεταφράσεως τοῦ ἔργου «De Trinitate» τοῦ Αὐγουστίνου ἀπὸ τὸ Μάξιμο Πλανούδη, πού θὰ δοῦν τὸ φῶς ἐντὸς τοῦ 1995. Τὸ Κέντρο ἔχει ἀνάγκη, γιὰ τὶς ἐκδόσεις πού προετοιμάζει, ἐνὸς μηχανήματος ἀναγνώσεως μικροταινιῶν και ἄλλων συσκευῶν. Χρειάζεται ἐπίσης τὴν πλήρωση δύο ἀκόμη θέσεων ἐρευνητῶν.

Ζ'. Τὸ «Κέντρον Ἑρευνῶν Ἀστρονομίας και Ἐφηρμοσμένων Μαθηματικῶν» (με διευθυντὴ τὸν κ. Κωνστ. Πουλάκο) δὲν προβαίνει σὲ δικὲς του ἐκδόσεις, δημοσιεύει ὅμως τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν του σὲ εἰδικὰ περιοδικὰ τῆς ἀλλοδαπῆς. Γιὰ τὸ 1995 προβλέπεται νὰ δημοσιευθοῦν σ' αὐτὰ 9 ἐρευνητικὲς ἐργασίες, πού ἐτοιμάστηκαν στὸ Κέντρο. Στὴ σειρὰ τῶν «Πραγματειῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν» δημοσιεύεται ἐπίσης τὸ ἔργο τῶν Ι. Ξανθάκη, Κ. Πουλάκου και Χρήστου Ζερεφοῦ «Μελέτη τῶν περιοδικότητων και τῶν κλιματικῶν διακυμάνσεων τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ

όζοντος» (στην αγγλική). Εύλογα είναι τὰ αἰτήματα τοῦ Κέντρου γιὰ τὸν ἐφοδιασμό του μὲ φωτοτυπικὸ μηχανήμα, ἠλεκτρονικὸ ὑπολογιστὴ, ἐκτυπωτὴ κ.λπ. Ἄν δὲν ἐξασφαλίσουμε τὰ ἐρευνητικὰ μας Κέντρα μὲ τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ λειτουργία τους ὄργανα, δὲν ξέρω ποῦ ἄλλοῦ θὰ μπορούσαν νὰ διατεθοῦν λυσιτελέστερα οἱ πόροι τῆς Ἀκαδημίας.

Η'. Τὸ «Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας» (μὲ διευθύντρια τὴν κα Ἄννα Κελεσιδου), μὲ τὴν πρόσφατη ἐκδοση καὶ τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ «Λεξικοῦ τῆς Προσωκρατικῆς Φιλοσοφίας» (Κ-Ω), ὀλοκλήρωσε τὸ φιλοσοφικὸ λεξικὸ αὐτό. Τὸ ἔργο συντελέστηκε μὲ συλλογικὴ ἐργασία πλειάδας ἐρευνητῶν τοῦ Κέντρου, ὑπὸ τῆ διεύθυνση (τὰ δέκα τελευταῖα χρόνια) τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Κωνσταντίνου Δεσποτοπούλου. Τὰ ἐρμηνεύματα διατυπώνονται σὲ νεοελληνικὴ καὶ σὲ ἀγγλικὴ γλώσσα. Πρόκειται γιὰ πολύτιμο ἐπιστημονικὸ βοήθημα, μοναδικὸ στὸ εἶδος του διεθνῶς. Προετοιμάζεται τώρα καὶ τὸ «Λεξικὸ τῆς Σοφιστικῆς». Ἐτοιμος γιὰ ἐκδοση εἶναι καὶ ὁ τόμος 25 (1995) τῆς Ἐπετηρίδας «Φιλοσοφία». Καὶ τὸ Κέντρο αὐτὸ ἔχει ἐκκρεμῆ αἰτήματα γιὰ τὴν ἐνίσχυσή του μὲ ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστές καὶ ἄλλα ὄργανα, αἰτήματα ποῦ πρέπει νὰ ικανοποιηθοῦν.

Θ'. Τὸ «Γραφεῖον ἐπιστημονικῶν ὄρων καὶ νεολογισμῶν» ἐξέδωκε τὸ 1994 τὸ 5ο τεῦχος τῆς «Ἐπιστημονικῆς Ὁρολογίας καὶ Νεολογισμῶν» καὶ ἐτοιμάζει τὸ 6ο (1995). Ἀπὸ τὸ διευθυντὴ (καὶ μοναδικὸ συνεργάτη) τοῦ Κέντρου κ. Τίτο Γιοχάλα προετοιμάζεται καὶ ἡ «Ἑλληνικὴ Ὁρολογία Κοινωνιολογίας».

Ι'. Τὸ «Κέντρον Ἑρεῦνης Φυσικῆς τῆς Ἀτμοσφαιρας καὶ Κλιματολογίας» (μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Χρ. Ρεπαπῆ), προγραμματίζει, ἐντὸς τοῦ 1995, μελέτη ποῦ ἀφορᾷ τὴν ἐπεξεργασία τῶν μετεωρολογικῶν στοιχείων τῆς Κερκύρας, ἀπὸ τὸ 1800 ὡς τὸ 1990, καὶ ποῦ ὀφείλουμε νὰ χρηματοδοτήσουμε τὴν ἐκδοσὴ της. Ἐξ ἄλλου, ἐκτελεῖ πρόγραμμα, ἐγκεκριμένο ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἑρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας, μὲ θέμα «Διάδοσις τῆς ὑπεριώδους Ἡλιακῆς Ἀκτινοβολίας διὰ μέσου τῆς Ἀτμοσφαιρας σὲ ἀστικὴ καὶ μὴ ἀστικὴ περιοχὴ τῆς Ἀττικῆς». Τὸ Κέντρο ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ διοικητικὸ Γραμματέα.

ΙΑ'. Τὸ «Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἀρχαιότητος» (μὲ διευθύντρια τὴ δίδα Μαρία Πιπιλιῆ) ἔχει ἐκπονήσει καὶ ἐγκαινιάσει ἐρευνητικὰ προγράμματα (Κρητομυκηναϊκῆς καὶ Κλασικῆς περιόδου), μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἑρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας. Ἰδιαιτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν τὰ διεθνή προγράμματα ποῦ ἐποπτεύονται καὶ ἀπὸ τὸ Κέντρο, ἀλλὰ καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Ἀκαδημιῶν, ὅπως εἶναι τὸ «Corpus Vasorum Antiquorum» καὶ ἡ «Tabula Imperii Romani». Στὸ πρῶτο ὑπάγονται τὰ ἔργα γιὰ τὰ ἀρχαῖα ἀγγεῖα τῆς συλλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου

Θεσσαλονίκης και στο δεύτερο τὰ τεύχη Θεσσαλίας και Κρήτης. Ἡ σημασία τῆς ἐκδόσεως ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία μας ἑλληνικῶν ἔργων πού ἀνήκουν στὰ προγράμματα τῆς ΔΑΕ εἶναι προφανῆς και γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ χρηματοδότησή τους κατὰ προτεραιότητα. Λογικά εἶναι και τὰ αἰτήματα γιὰ τὴν πλήρωση κενῶν θέσεων, τὴ συμπλήρωση τῆς μηχανογράφησης τοῦ Κέντρου κ.ἄ.

ΙΒ'. Τὸ «Κέντρον Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας» (μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Γρηγόριο Γκιζέλη) ἐκδίδει, σὲ λίγες μέρες, τὸν τόμο 2/3 τῆς «Ἐπετηρίδος» του. Στὸν ἐπόμενον τόμο θὰ περιληφθοῦν ἐργασίες τῶν ἐρευνητῶν τοῦ Κέντρου, πού ἐκτελοῦνται τώρα, μὲ θέμα τὴν «Οἰκογένεια στὴ Σύγχρονη Μακεδονία». Τρία ἄλλα προγράμματα ἐρευνῶν χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας. Τὸ πρῶτο ἐπιγράφεται «Διοικητικὴ ἀποκέντρωση και Περιφερειακὴ Ἀυτοδιοίκηση», τὸ δεύτερο «Ἡ συμβολὴ τῆς Ἑλλάδος στὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον και ἡ Ἑθνικὴ Ἀντίσταση» και τὸ τρίτο «Ἡθικὴ και Δεοντολογία στὴν Ἱατρικὴ, τὴ Νομικὴ Ἐπιστήμη και στὰ μέσα Μαζικῆς Ἐνημερώσεως». Ὁ ἰδρυτικὸς νόμος τοῦ Κέντρου εἶναι ἀνάγκη νὰ συμπληρωθεῖ, γιὰ νὰ θεσπίσει μόνιμες (και ὄχι ὀρισμένον χρόνον) θέσεις ἐρευνητῶν, ἀναγκαῖες γιὰ τὴν ἀποδοτικὴ λειτουργία του.

ΙΓ'. Τὸ «Κέντρον Ἐρεῦνης τῆς Βυζαντινῆς και Μεταβυζαντινῆς Τέχνης» πού ιδρύθηκε, μόλις πρὶν ἀπὸ λίγο, δημιούργημα τοῦ ἐπιφανέστερου μελετητῆ τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης, τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Μανόλη Χατζηδάκη, ξεκινᾷ μὲ πολὺ ἐνθαρρυντικὲς προοπτικὲς. Ἐντὸς τοῦ 1995, θὰ δημοσιευθεῖ ὁ προετοιμαζόμενος ἀπὸ χρόνια τόμος γιὰ τὶς βυζαντινὲς τοιχογραφίες τῶν Κυθήρων, πού θ' ἀποτελέσει τὸν πρῶτον τόμον τῆς διεθνοῦς σειρᾶς τοῦ Corpus τῶν Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν, πού τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ΔΑΕ. Θὰ συνεχιστοῦν ἐπίσης τὰ προγράμματα γιὰ τὶς βυζαντινὲς τοιχογραφίες Δωδεκανήσου (Χάλκη και Τῆλος) και Βεροίας, πού ἐνισχύονται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐρευνῶν και θὰ ὀλοκληρωθεῖ ἡ ἠλεκτρονικὴ ἀρχειοθέτηση (μηχανογράφηση) τοῦ Γενικοῦ Εὑρετηρίου Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν ἐκπόνηση ἐιδικοῦ προγράμματος. Γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ Κέντρου εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πλήρωση δύο νέων θέσεων ἐρευνητῶν.

Στὰ 13 αὐτὰ ἐρευνητικὰ Κέντρα τῆς Ἀκαδημίας δικαιούται ἀσφαλῶς νὰ προστεθεῖ και τὸ νεοῖδρυτον «Ἰδρυμα Ἱατροβιολογικῶν Ἐρευνῶν» (μὲ Πρόεδρον τὸν Ἀκαδημαϊκὸν κ. Γρηγόριον Σκαλκέα), πού ἐγκαινιάζει τὴν ἀνάπτυξή του μὲ τοὺς αἰσιότερους οἰωνοὺς. Τὸ Ἰδρυμα, πού θὰ ἔχει χωρητικότητα 25 χιλιάδων τ.μ., θὰ στεγάσει 6 Ἰνστιτοῦτα, πού θὰ καλύψουν ὄλον τὸ φάσμα τῆς Ἱατροβιολογικῆς Ἐρευνας, καθὼς και τὴ μελέτην και προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος. Εἶναι φανερόν ὅτι θὰ ἀποτελέσει ἰσχυρότατον πόλον ἑλξέως γιὰ τὸν ἐπαναπατρισμὸν κορυφαίων Ἑλλήνων

έρευνητῶν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ θὰ δώσει τὴ δυνατότητα στοὺς ἱκανοὺς νέους ἐρευνητὲς ν' ἀσχοληθοῦν μὲ ἔρευνα ὑψηλῆς στάθμης.

Μιλώντας γιὰ τὰ ἐρευνητικὰ Κέντρα τῆς Ἀκαδημίας, θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω μερικὲς ἐκκρεμότητες ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ ρυθμιστοῦν γιὰ τὸ προσωπικὸ τους καὶ ἄλλες ποὺ ἀφοροῦν τὸ διοικητικὸ προσωπικόν, ποὺ ἐπίσης ἐργάζεται εὐσυνείδητα. Πρέπει λοιπὸν πρῶτα νὰ ὁλοκληρωθοῦν οἱ διαδικασίες γιὰ τὴν πλήρωση τῶν κενῶν θέσεων. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκπονηθεῖ καὶ δημοσιευθεῖ Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς γιὰ τὸ κάθε Κέντρο, καθὼς καὶ Ὁργανισμὸς τῶν Διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν, ποὺ νὰ προβλέπει καὶ κάποια μισθολογικὴ ἀναβάθμιση. Πρέπει ν' ἀύξηθοῦν οἱ ὀργανικὲς θέσεις, γιὰ νὰ γίνῃ δυνατὴ ἡ πρόσληψη καθαριστριῶν καὶ κηπουροῦ. Τέλος, ἐπιβάλλεται νὰ ὀριστεῖ ἀμέσως νέο ὑπηρεσιακὸ Συμβούλιο, γιὰτὶ ἡ θητεία τοῦ παλαιοῦ ἔχει λήξει ἀπὸ καιρὸ.

Ἀφήσαμε τελευταία τὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἀκαδημίας, ποὺ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικότερα Τμήματά της. Τὰ πολυάριθμα βιβλία τῆς Ἀκαδημίας βρισκόνταν γιὰ χρόνια ἀταξινόμητα στὴ μία πτέρυγα τῶν ὑπογείων τοῦ μεγάρου. Ἡ ἄλλη πτέρυγα ἦταν κατεληγμένη ἀπὸ τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, καὶ ἔτσι ἦταν ἀδύνατο νὰ ὀργανωθεῖ καὶ νὰ λειτουργήσῃ ἡ Βιβλιοθήκη. Εὐτυχῶς, κατορθώθηκε τελικὰ ἡ μεταστέγαση τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους μὲ ἀπόφαση τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας ἀκαδημαϊκοῦ κ. Δεσποτόπουλου. Ἔτσι ἔγινε δυνατὸ νὰ ξεκινήσῃ τὸ ἔργο τῆς ἀναδιοργάνωσός της. Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἀκαδημίας, ποὺ περιλαμβάνει περισσότερους ἀπὸ 200.000 τίτλους (500.000 ἀντίτυπα περίπου), σὲ πολὺ λίγο χρόνο ὀργανώθηκε καὶ ἀξιοποιήθηκε τόσο, ὥστε ν' ἀποκτήσῃ σύγχρονο ὁλοκληρωμένο Σύστημα Ἀὐτοματοποιήσεως ποὺ τὴν ἔθεσε στὴν πρωτοπορεία τῶν αὐτοματοποιημένων βιβλιοθηκῶν τῆς Ἑλλάδας καὶ ὅλης τῆς Εὐρώπης. Ὅλα τὰ ἐπιτεύγματα αὐτὰ (ποὺ τὰ παρακολούθησα ἀπὸ κοντὰ καὶ ὡς Σύμβουλος τῆς Βιβλιοθήκης) ὀφείλονται στὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον καὶ στὸ ζῆλο ποὺ ἐπέδειξε ὁ τελευταῖος Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας κ. Περικλῆς Θεοχάρης. Ὁ ἴδιος τὰ ἐξέθεσε λεπτομερῶς ἀπ' αὐτὸ τὸ βῆμα στὴν ἐκθεση τῶν Πεπραγμένων τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ 1994. Ἐγὼ δὲν ἔχω ἐδῶ παρὰ νὰ προσθέσω ὅτι τὸ μεγίστης χρησιμότητος καὶ τόσο γενναῖα προωθημένο ἔργο αὐτὸ πρέπει μὲ κάθε θυσία καὶ μὲ τὴν πολύτιμη πάντοτε σύμπραξη τοῦ διευθυντῆ τῆς Βιβλιοθήκης καθηγ. κ. Κ. Κασίνη νὰ ὁλοκληρωθεῖ.

Θὰ τερματίσω τώρα τὴν ὀμιλία μου μὲ τὴν ἀνακοίνωση μιᾶς δικῆς μου πρότασης, ποὺ θὰ ὑποβάλω στὴν Ἀκαδημία, γιὰ τὴν ἔνταξη στοὺς κόλπους της ἑνὸς νέου ἐρευνητικοῦ προγράμματος μεγάλης, κατὰ τὴ γνώμη μου, σημασίας. Πρόκειται γιὰ τὸ ἐξής: Ἐπίστευα πάντοτε ὅτι ἡ ἀσύγκριτη ὑπεροχὴ τῶν Ἑλλήνων ἔναντι τῶν ἄλλων μικρῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς καταδεικνύεται, περισσότερο παρὰ ὅπουδῆ-

ποτε άλλοῦ, στὸν τομέα τῆς πνευματικῆς δημιουργίας καὶ στὸν ἐκδοτικὸ χῶρο. Καὶ πραγματικά, ἂν θελήσουμε νὰ συγκρίνουμε τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐντύπων βιβλίων ποὺ γράφτηκαν ἀπὸ Ἑλληνας, ἀπὸ τὴν ἐμφάνιση τῆς τυπογραφίας ὡς τὸ 1800, ποὺ φθάνουν τὶς 6 χιλιάδες, μὲ τοὺς ἀντίστοιχους ἀριθμοὺς τῶν σερβικῶν, βουλγαρικῶν, ρουμανικῶν ἢ ἀλβανικῶν βιβλίων τῆς ἴδιας περιόδου, θὰ δοῦμε ὅτι τὰ τελευταῖα αὐτὰ εἶναι ἀπείρως λιγότερα, δηλαδὴ μόλις μερικὲς ἑκατοντάδες. Τὰ ἑλληνικὰ βιβλία λοιπὸν αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν μονάχα προϊόντα τῆς ἑλληνικῆς σκέψης, ἀλλὰ καὶ ἀδιαμφισβήτητες μαρτυρίες τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἔθνους μας ἔναντι τῶν ἄλλων μικρῶν λαῶν. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔχουμε ἐθνικὸ καθῆκον καὶ νὰ τὰ καταγράψουμε καὶ νὰ τὰ διαφυλάξουμε. Καὶ ἡ μὲν καταγραφή ἔχει γίνεи εὐτυχῶς ἀπὸ συστηματικὸς βιβλιογράφους (μὲ πρῶτο τὸ Γάλλο ἐρευνητὴ Émile Legrand). Τὸ δεῦτερο ὅμως, τὴ διάσωση καὶ διαφύλαξή τους, τὴν ἔχουμε ὅλοι ἀσυγχώρητα παραμελήσει, πρὸς μεγάλη ἐθνικὴ ζημία, γιατί θὰ σημειώνονται ἀναπόφευκτα ὅλο καὶ σβραρότερες ἀπώλειες. Ἐνα ἑλληνικὸ βιβλίον π.χ., τοῦ ὁποῖου τὸ μοναδικὸ γνωστὸ ἀντίτυπο σωζόταν, στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας, κατὰ τὴ μαρτυρία τοῦ Legrand, σὲ κάποιον μακρινὸ μοναστήρι, δὲν εἶναι καθόλου βέβαιο ὅτι θὰ σώζεται καὶ σήμερα. Καί, ἂν δὲν βρεθεῖ οὔτε ἀλλοῦ ἄλλο ἀντίτυπὸ του, τότε ἡ ζημία θὰ εἶναι ἀνεπανόρθωτη. Τὴν ἰδέα, γιὰ ν' ἀποτραπεῖ αὐτὸς ὁ μεγάλος κίνδυνος, νὰ συγκεντρωθοῦν κάπου, σὲ ἀσφαλῆ χῶρο, μικροταινίες ὅλων τῶν ἑλληνικῶν ἐντύπων, ποὺ θὰ τὰ ἐξασφαλίσουν γιὰ πάντα καὶ θὰ τὰ κάμουν προσιτὰ στὴν ἔρευνα, τὴν εἶχα συλλάβει ἀπὸ πολὺ παλιά, τὴν ἀνακοίνωσα μάλιστα, τὸ 1975, στὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν. Δὲν βρῆκα ὅμως ποτὲ τὴν εὐκαιρία νὰ τὴν πραγματοποιήσω καὶ ἔτσι οἱ ἀπώλειες διαιωνίζονταν. Σήμερα νομίζω πὼς ἤλθε ἡ κατάλληλη στιγμή νὰ τὴν προτείνω, ἀπὸ τὸ βῆμα αὐτὸ τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ν' ἀναλάβω τὴν εὐθύνη τῆς πραγματοποίησής της. Τὴ συλλογὴ μικροταινιῶν ποὺ θὰ σχηματισθεῖ, μὲ τὴ συστηματικὴ φωτογράφηση ὅλων τῶν ἑλληνικῶν βιβλίων, ἀπὸ τὸ 1476 ὡς τὸ 1830 (ποὺ μπορεῖ νὰ προεκταθεῖ ἀργότερα χρονικά), θὰ τὴν ὀνομάσουμε «Ἐθνικὴ Ταμιοθήκη Ἑντύπων» (ἢ *Συναγωγὴ μικροταινιῶν τῶν ἑλληνικῶν ἐκδόσεων*). Θὰ τὴ συγκροτήσουμε, κατὰ τρόπο συστηματικὸ, μὲ τὸν κατάλληλο προγραμματισμὸ, μὲ ἔρευνες καὶ μὲ ἀποστολές. Ἐτσι οἱ πνευματικοὶ ἐντυποὶ θησαυροὶ τῆς ἐθνικῆς μας κληρονομίας δὲν θὰ κινδυνεύουν πιά ν' ἀφανισθοῦν καὶ θὰ εἶναι προσιτοὶ σὲ ὅλους γιὰ πάντα. Ἡδη, στὴν πρώτη σύσκεψη εἰδικῶν ποὺ συνεκάλεσα, ἡ πρότασή μου αὐτὴ συνάντησε τὴν ὁμόθυμη ἐπιδοκιμασίαν καὶ δὲν ἀπομένει τώρα παρὰ ἡ υἱοθέτησή της ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία, ποὺ καὶ σὲ ἀνάλογες περιπτώσεις ἔχει ἐπιδειξτεῖ τὸ ἐνδιαφέρον της, τυπώνοντας τὶς πολὺτομες ἐθνικὲς Βιβλιογραφίες τῶν Γκίνη-Μέξια καὶ Θωμᾶ Παπαδοπούλου. Γιὰ τὴ χρηματοδότησή της ἀπὸ τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη πηγὴ οἱ προοπτικὲς φαίνονται αἰσιόδοξες. Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι τὸ

ἔργο αὐτὸ θὰ δρομολογηθεῖ καὶ θὰ προχωρήσει γρήγορα καὶ ὅτι θὰ δώσει (μὲ τὴν ἀνακάλυψη καὶ ἀγνώστων ἐκδόσεων) πλούσιους καρπούς.

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἐκ τῆς ἀπαρίθμηση τῶν σημερινῶν καὶ τῶν μελλοντικῶν προγραμμάτων τῶν ἐρευνητικῶν Κέντρων τῆς Ἀκαδημίας μας καταφαίνεται, πιστεύω, πόσο πλατὺ καὶ πολὺπλευρο εἶναι τὸ ἔργο τῆς. Ζωηρὴ ἐπιθυμία καὶ πρόθεσή μας εἶναι νὰ προωθηθεῖ καὶ κατὰ τὸ 1995 ὅσο τὸ δυνατὸ, μὲ τὴ συνεργασία καὶ τὴν ἠθικὴ ἐνίσχυση ὅλων σας, καὶ πρὸ πάντων τῶν ἀρμοδίων.

Σᾶς εὐχαριστῶ